

Úroveň a struktura žákových znalostí jako diagnostický údaj

Znalosti – charakterizujeme je jako dispozice získané především:

- A) Učením
- B) Předmětně orientované, jejich obsahem jsou předměty a vztahy
- C) Komplexní z hlediska podmíněnosti psychickými a biopsychickými dispozicemi jedince

Dají se měřit didaktickým testem, odráží se v něm struktura žákových sociopsychických dispozic, tak i zčásti struktura dispozic psychických

Diagnostika rozumových schopností

Rozumové schopnosti se projevují nacházením, transformací a vytvářením logických vztahů a závislostí.

Jejich podíl je tím vyšší, čím je výraznější podíl zobecňování (zjišťování podobností, shod mezi předměty), diferenciací (zjišťování rozdílů) a abstrakce (nacházení a vytváření ideálních, jen v psychické podobě existujících předmětů neodpovídající smyslové realitě)

- Celkově zjišťování schopností není snadné, často dochází k chybným závěrům

Jak úroveň rozumových schopností měřit?

- Patří spíše do rukou psychologů, ale i učitel může řadu věcí změřit sám
- Měření se zpravidla vyjadřuje ve stupnici IQ
- Základní myšlenkou při měření rozumových schopností je řada úloh vyžadujících myšlenkovou činnost určitého typu, tak, aby se zjistili pokud možno čisté schopnosti a nikoliv znalosti

Např. Váňův inteligenční test pro střední školní věk:

- Např. subtest Analogie

- Subtest Číselné řady

- Subtest Názorné úlohy apod.

- **TEORIE G-FAKTORU**

- - existuje pouze jediná rozumová schopnost, na jejíž úrovni závisí výkony jednotlivce při řešení všech druhů problémů vyžadujících rozumovou činnost

Verbální faktor – schopnost logicky operovat se slovy, s jejich významy, silně se uplatňuje ve škole, zvl. ve

společenskovědních předmětech, má značný význam pro celý školní výkon, protože ve škole je slovo hlavním komunikačním prostředkem

Názorný faktor – prostorová představivost, tj. schopnost logicky operovat s názornými představami, uplatňuje se silně v geometrii, fyzikálních a technických činnostech

- Numerický faktor – schopnost operovat s číselnými symboly, schopnost provádět rychle a správně základní početní algoritmické operace (matematika)

- **Postupy učitele při diagnostice schopností žáka**

- **Především pozorováním a rozбором projevů žáka při *seznamování s novou učební látkou***

- Rychlost vzhledu do obtížnějších partií
- Vlastní aktivita žáka (otázky na učitele)
- Kvalita znalostí získaných z vlastní iniciativy mimo školu

Při aplikaci, upevňování a nácviku

- Počet opakování potřebných ke zvládnutí intelektuálních operací
- Počet a druh chyb (odlišení chyb z nepochopení, náhodných, pseudologických chyb atd.)
- Délka efektivní domácí přípravy potřebná k zvládnutí učiva
- ***Při ústním zkoušení***
- Kvalita vlastní správné formulace ve srovnání s přejetými
- Učitel zvyšuje obtížnost otázek a zjišťuje, do jaké „vzdálenosti je žák schopen aplikovat a kombinovat naučená pravidla